

*INTERNATIONAL HYBRID
CONFERENCE*

*МЕЖДУНАРОДНА
ХИБРИДНА КОНФЕРЕНЦИЯ*

“ETHNOGRAPHY OF DISASTERS”

„ЕТНОГРАФИЯ НА БЕДСТВИЯТА“

BOOK OF ABSTRACTS

MAY 11–12, 2021

11–12 МАЙ 2021 Г.

Sofia

гр. София

Hall 19, 6A Moskovska street

ул „Московска“ 6, Зала 19

Languages:

English (May 11th)

Bulgarian (May 12th)

ORGANIZER

ОРГАНИЗАТОР

Institute of Ethnology and Folklore Studies
with Ethnographic Museum, Bulgarian
Academy of Sciences

Институт за етнология и фолклористика с
Етнографски музей при Българска
академия на науките

Conference is organized under the framework
of the project
“Local Disasters and Quality of Life: Cultural
Strategies in Overcoming Natural,
Technological and Biological Disasters”
(2017 – 2022)

Конференцията е организирана в
рамките на проект „Локални бедствия и
качество на живот: културни стратегии
в преодоляване на природни,
технологични и биологични
катастрофи” (2017 – 2022 г.)

Funded by the Bulgarian Science Fund (DN
20/5 (11.12.2017)

Финансиран от фонд „Научни
изследвания“ (ДН 20/5 (11.12.2017 г.)

ORGANIZING COMMITTEE

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ

Assoc. Prof. Elya Tzaneva, PhD
Assoc. Prof. Mila Maeva, PhD
Assist. Prof. Yelis Erolova, PhD

доц. д-р Еля Цанева
доц. д-р Мила Маева
гл. ас. д-р Йелис Еролова

Конференцията е организирана в рамките на проект „Локални бедствия и качество на живот: културни стратегии в преодоляване на природни, технологични и биологични катастрофи“ с водеща организация ИЕФЕМ – БАН, финансиран от ФНИ – МОН; Координатор: доц. д-р Еля Цанева;
Период на изпълнение 2018-2021 г.;
ДН 20/5 от 11.12.2017 г.

May 11th, 2021

KEYNOTE ABSTRACT

Prof. Wang Yanzhong, PhD

Institute for Anthropology and Ethnology by the Chinese

Academy of Social sciences, China

Coping with the Global Disasters: Further Trust and Closer Cooperation - Lessons from the Prevention and Control of COVID-19

Abstract: The outbreak of the new crown pneumonia is the world's worst pandemic in the past 100 years, and the fastest spreading, most widespread and most difficult public health emergency in China since the People's Republic of China was founded. As the case was found to be highly contagious firstly in Wuhan, China and named after that, this epidemic was thought to be closely related with "China" and "Wuhan, China". Taking this as an excuse, the US Former President Trump and a large number of western politicians, news media and the general public who are dissatisfied with China launched a new wave of anti-China attacks and vilification against China by popularizing.

Facing up to the outbreak of a sudden epidemic, China has addressed all her efforts to fight against this epidemic, together with other countries all over the world, hand in hand, with further trust and closer cooperation to overcome the common difficulty. During the hard times of the COVID-19, China contributed her wisdom and strength to the global anti-pandemic fight. China has lost no time in releasing the epidemic situation open to the World Health Organization, other countries and regional organizations related, and releasing the gene sequence of the Coronavirus, as well as the plans for diagnosis, treatment, prevention and control. Chinese prescription has been an effective and acceptable measure. China is always positive engaged in the exchange of the prevention and control with many countries and international and regional organizations, sharing the experiences of prevention, control and treatment without reservation with all parties all over the world. Meanwhile, China has made her every effort to provide assistance to the international community, sending 34 medical

expert teams to 32 countries, providing 283 batches of anti-epidemic assistance to 150 countries and 4 international organizations and donating and exporting anti-epidemic materials to more than 200 countries and regions, all these were during her hardest domestic situation, a great pressure of the epidemic prevent and control with a serious shortage of preventive and control materials. From March 15 to September 6, 2020, China has exported 151.5 billion masks, 1.4 billion protective clothing, 230 million goggles, 209,000 respirators, 470 million test kits and 80.14 million infrared thermometers, which is the most possible contribution China can make to the global pandemic prevention and control. The COVID-2019, global warming and the rampant violent and terrorist activities at civilians are the common enemies by which we all mankind are threatened. To these challenges, it seems that we humans have not found the effective common ideas and cooperative mechanisms. It's vital import to share the information, strengthen the communication and cooperation and enhance the mutual support among different countries in order to fight against the large-scaled international public health events and disasters. However, the reality is not satisfying: We have seen the competition without giving way to each other and varieties of fights both in public and secret, from the stigmatization and compensation claim, to the blockades of immunization supplies and the unfair distribution of vaccine resources, then to the disputes over the institutions, values and even ideology. This comes to a fact that a general consensus among different nations, different groups and different cultures, in the face of the common catastrophe of mankind, seems to be moving away from us, farther and farther, in the meantime, the disunity becomes severe, more and more. This is precisely what we should try to avoid in the face of common disasters. There is an old Chinese saying that a true friend is the one who shares weal and woe. But this moment, facing up to a common disaster, we humans seem to degenerate to be a follower of the "self-preservation" priority, even to twist the knife as a jungle law compliant.

With the rapid development of globalization, human beings are becoming connected more and more closely, by which they are sharing a common community and a common future where there is a bit of me in you and a bit of you in me, people all over the world need each other all the time, regardless of their cultures, races or countries, we face more and more common adjustments. In such a "huge ship" of the global village, a community with a shared-destiny where we share our weal and woe. Only further trust and closer cooperation could provide us common peace and security; on the contrary, facing the common disasters, hostility in public and secret, diverting contradictions to each other or passing the buck only produces a false and short-lived profit, but neither the real security needed for the individual nor for the whole world. The Prevention and Control of COVID-19 epidemic fully demonstrated the

different strategies corresponding with the different countries, different systems and different cultures respectively. Competition and cooperation are co-existing among different countries. Neither the pandemic nor the catastrophe is over, but the disagreement between us still lays ahead when we tackling with our common difficulties. How anthropologists sum up the experiences for our future collaboration is a long way off. As the largest developing country, China has attached great importance to people's lives and demonstrated the characteristics of its own culture and epidemic prevention and control system.

China not only attaches great importance to people's life and health, but also takes the initiative to push forward the joint construction of a community for human health. China has helped to save the lives of thousands of people around the world (such as the idea of vaccines as an international public health good), all these demonstrated China's sincere desire to build a community of shared future for mankind. Which is, of course, different from the "freedom" advocated highly by some Western countries. Chinese people, no doubt, love "freedom" with great enthusiasm, but compared with the "life", especially compared with a large-scaled human health, how to balance the relationship between these two targets, is still left a room for further study. From which drawing lessons may be useful for human societies to cope with the risks and challenges in the future.

We are still struggling for a further trust and closer cooperation ahead!

Prof. Wang Yanzhong, PhD, is a Director of the Institute for Anthropology and Ethnology
by the Chinese Academy of Social sciences, China

PARTICIPANT ABSTRACTS

Assoc. Prof. Ana Negoită, PhD

*Associate Lector at University of Bucharest - Center for Excellency in Visual Studies,
Romania*

Art & Collective Tragedies CSP

Abstract: The quarantine to combat the spread of COVID-19 made scholars to look to the past to see how humanity have handled pandemics and isolation in some of the most important

moments of our history. Art has been a constant mechanism/ process used by societies to cope with tragedies and unpredictably hard times.

It is highly important to analyze a series of artistic responses to disasters as: plagues, fears, wars, etc., to talk about how art works as a mental mediator through societies. For instance Franco Mormando, a well-known visionary Italian art historian scholar, curated in 2005 an exhibition titled *Hope and Healing: Painting in Italy in a Time of Plague, 1500–1800*, at the Worcester Art Museum in Worcester, Mass. The show examined visual art as a response to repeated outbreaks of bubonic plague in Europe; two years after the show, the involved team launched a very compressive book about this topic: *Piety and Plague: From Byzantium to the Baroque*, which examines the religious, cultural and psychological aspects of pandemic.

Following this unique approach this intervention aims to critically discuss the links between art and pandemic from a historical evolution, but with the main focus on how contemporary artists reacted to 2020. How collective tragedies impacted society and how art reflects that. Also, this study tries to expose a whole series of new form of artistic practices, mediums and approaches that the current situation forced the art field to generate, change, reshape, such as: the increasing importance of digital art and digital exposing practices, the role of the public art within the society etc.

Keywords: contemporary art, pandemics, art galleries, public & digital art, art market

Ana Negoită, Ph.D., is Associate Lector at University of Bucharest - Center for Excellency in Visual Studies, art curator and art historian, contributor for the Institute for Political Studies and International Relationships of the Romanian Academy, specialized in Islamic Studies. Her research interests are focused on Islamic urbanism and architecture. Author of more than 30 scholarly publications and art catalogues, some of which are: *Rebellion and differences in art. Kader Attia*; “Perhaps| The truth depends on a walk around a lake”; *Art in Public spaces*; *The Symbolic Relation between the Center and the Border in the Islamic Cities during Middle Age*; *The Mudejar City. Elements of Islamo-Christian Synthesis within Urban Planning*, *The Dynamic Spaces. Traditiona Commercial Spaces in Early Islam*.

E-mail: anamnegoita@gmail.com

Assoc. Prof. Anatoly Yamskov, PhD

*Institute of Ethnology and Anthropology of the Russian Academy of Sciences (Moscow),
Russian Federation*

Evaluating Muscovites' Response to The Government's Measures Against the Spread of COVID-19 through the Informal Survey on the Local Community Website

Abstract: Last June, when Moscow enjoyed a spell of hot weather while suffering the latest impacts of the first wave of COVID-19, the author launched an informal survey of public opinion about the city authorities' demand to wear face masks outdoors. It was clear that the lonely pedestrian on deserted streets can be neither the victim nor the threat of the virus. At that time, I saw very few people in face masks in our block, mostly one or two old women among a dozen or so persons met during the walk of some 15-20 minutes.

I applied my page at the web service "My locality" on the platform "Yandex". Local people use it to inform neighbors about lost pets, household services on offer, problems with the city's infrastructure, etc. My survey lasted for two weeks up to June 27, 2020. The question, with three fixed exclusive options, was: "What do you feel when meeting a lonely old woman with correctly fixed face mask, walking around our block in a hot day time?" Totally 44 persons voted, anonymous or named, claiming they felt "respect" (36% voters), "compassion" (50%), or "irritation" (14%). The survey attracted 815 views and 21 comments.

Thus only about a third of Muscovites, who opted for "respect", supported the authorities. Though some of those who chose "compassion" were also backing the rule but understanding it was too hard to obey, the others in that category were opposing that rule but sympathizing with the frightened old women. Moscow authorities, facing the second and a far deadlier wave of COVID-19 in the Fall of 2021, were not asking to wear face masks outdoors anymore.

Keywords: social response, COVID-19, local urban community

Anatoly Yamskov, PhD, is a leading researcher (ведущий научный сотрудник) in the Institute of Ethnology and Anthropology of the Russian Academy of Sciences (Moscow). He has a PhD in Ethnography (кандидат исторических наук) and is an Associate Professor (доцент). For biographic details and some publications – see: <https://orcid.org/0000-0001-9995-5883>

E-mail: yamskov@iea.ras.ru

Cătălin Berescu, PhD

Research Institute for Quality of Life, Romanian Academy, Bucharest, Romania

The „Others” are up the Hill! A Tale of Refugee Camps in Times of Flooding

Abstract: Building on fieldwork experience from 2006, during the time of a major flooding on the Danube, the research brings fieldwork experiences from Roma refugee camps that were either organized by the authorities or improvised in the aftermath of the natural disaster in the localities of Spanțov and Mănăstirea. These are complemented with examples from other research experiences in which I came across various cases of exposure of vulnerable and marginalized communities to hazards.

The villages are situated in former flooding areas of the Danube that are currently part of a renaturation plan, a fact that brings into the discussion the man-made dimension of the disaster and highlights the spatial policies that expose the most vulnerable groups to a series of hazards that affect them disproportionately in comparison with the majority population.

A particular feature is the poor visibility and sometimes even the invisibility of these cases. While the media coverage was obviously intense, as in any disaster case, with some localities being better represented in the general economy of the newsfeed, like Rast and Făcăieni, the ethnic representation was strongly affected by bias. What could be seen on TV were almost only old Romanian villagers who lost their home and belongings. Throughout the entire event, remarkably few Roma, if any, could be seen on screen. On site, the situation could not be more different, in the localities I visited around three quarters of the refugees were Roma. The presentation will analyze the consequences of the flooding on the quality of life of these communities.

Cătălin Berescu, PhD, is a Bucharest based architect working in the field of extreme poverty areas and improper living conditions. He conducted several research and planning projects in poverty neighborhoods since 2004, published a book and various articles on Roma housing issues and coordinated a methodology for improving housing conditions in areas affected by exclusion. During the last years he gave more than thirty conferences in universities and political institutions across Europe about the recent formation of ghettos in Romania. Besides the professional activity, awarded with national prizes for urban planning, he was involved in various international artistic actions aimed to draw attention to housing discrimination issues.

E-mail: catalinberescu@gmail.com

Catherine Schoina

MA in Folklore, Philologist – Journalist, Oral History Researcher of "Istorima" - Professor of Training Seminars "Culture Webinars"

The catastrophic floods in Western Attica in Greece 2017: Traumatic memories and stories 1

Abstract: It was the morning of November 15th, 2017 when the sudden rainfall literally drowned Western Attica and mostly the settlements of Mandra, Nea Peramos, Magoula and Elefsina. The death toll stands at 24. The phenomenon was local and the bulk of rain fell on the mountain heavily. In the early hours of that day, the residents were trapped in their homes. Elderly and people trapped inside their cars fell victims to the deadly flood. The flood damage to homes, shops, streets and shops cost tens of millions of euros. On the day of the disaster, then-Prime Minister Alexis Tsipras declared national mourning for the victims. The trial is ongoing and no charges have been filed. It is the third largest flood in Attica, based on the number of dead.

The aim of this paper is to study through the stories of the victims who lived in those days of disaster, how this event changed their lives in the following years, to record their traumatic memories, the environmental impact in the areas, but also the social changes, fears and how this changed their quality of life. Qualitative research will be used methodologically with the help of interviews and in theory it will be framed with the tools of Folklore and Ethnography.

I will also add my own experience, as I experienced the tragedy. I maintain a cottage in the settlement of Nea Peramos, and I was in the area in those days, with one of the streams passing 100 meters from my house.

Keywords: traumatic Memory, oral history, Greece, floods, local disaster

Catherine Schoina has a Master's degree specialising in "Folklore Studies: Theory and Practice of Folk Culture", from the Faculty of Philology, School of Philosophy, of the National and Kapodistrian University of Athens. In 2017 she graduated from the Faculty of Philology with expertise in Medieval and Modern Greek Philology. Afterwards she studied Journalism at the Vocational Training Institute "AKMI" and in 2018 she received her Bachelor Degree in Journalism and Media Production, from Queen Margaret University in

Edinburgh. She works as an Oral History Researcher at Project "Istorima" donated by the Stavros Niarchos Foundation and also as a professor of culture and journalism at the Training Seminars "Culture Webinars". She has participated in Conferences as a member of the organising committee, as a coordinator and as a speaker. She has a passion for research and she would love to combine Folklore with Journalism, finding new aspects of popular culture.

E-mail: katerinasxoina@gmail.com

Assist. Professor Ivo Strahilov, PhD

*"History and Theory of Culture" Department, Sofia University "St. Kl. Ohridski", Sofia,
Bulgaria*

The Heritage Exception: Epidemiological Control and Local Festivities during COVID-19 Pandemic in Bulgaria

Abstract: The COVID-19 pandemic has introduced serious changes in all spheres of private and public life. Furthermore, anti-epidemic measures and lockdowns have affected many religious and other traditional practices across the globe, which otherwise provide people with an instrument to navigate through various hazards. In line with the situation, UNESCO has even launched a platform to 'share and exchange experiences of living heritage in the context of the pandemic, both in terms of its impact and the diverse ways in which communities turn to their living heritage as a source of resilience and recovery'. These observations are valid also for Bulgaria, but recent developments shed light on the specific responses to the crisis at a local and national level. While numerous significant events of different type were cancelled or postponed, an important debate about the exceptionality of some traditional festivities is taking place. Local communities mobilize the heritage status of such celebrations and thus contest the official anti-epidemic measures. In times of instability, local and national government representatives, on the other hand, exploit the emotional potential of heritage, which further reaffirms existing (right-wing) populist and ethnonationalist tendencies. This is why the paper will trace namely the role of heritage in such activities and will examine the heritage discourse that underpins both communities' reactions and state's interventions. The proposal however goes beyond the pandemic context and broadens the understanding of disaster by exploring the intersections of hazards of different nature in the age of precarity and uncertainty.

Keywords: intangible heritage, UNESCO, intersecting disasters, uncertainty, resilience

Ivo Strahilov, PhD, is an Assistant Professor at Sofia University St. Kliment Ohridski and currently an Associate of the Virtual Open Research Laboratory on Russia, Eastern Europe, and Eurasia at the University of Illinois at Urbana-Champaign. He holds a PhD in Cultural Studies (2019) and specializes in the field of Critical Heritage Studies. His scholarly interests include contemporary uses of heritage, popular history and historical reenactments, identity politics and performativity, contested and minorities' heritages, and intangible heritage with an emphasis on masquerades and carnivals.

E-mail: i.strahilov@phls.uni-sofia.bg

Jiang Wei, PhD,

Senior Research fellow, the Institute of Ethnology and Anthropology, Chinese Academy of Social Sciences (CASS), China

Breaking the Constraint of Another Disaster of Pollution-And-Carbon-Locking on Disaster Tackling: The Function of an Effective Multi-Level Governance

Abstract: Post-earthquake Rebuilding is the hugest task in China's Wenchuan district in 2008 and the years followed. Speed-oriented approach without CO₂ control would surely lead to another disaster of pollution and carbon-locking, while a low-carbon rebuilding approach would help the residents to gain a sustainable green future as the fact was. Therefore, the way we choose to implement the rebuilding tasks was crucial important and would bring a decisive result for whole area. This paper takes a disaster city in Wenchuan Earthquake as the target case, where the local government and residents luckily took the low-carbon approach and achieved a green city after its Post-earthquake Rebuilding and was honored China's Top 10 low-carbon cities. Based on the long-term field investigation and focused-interviews with the local cadres and residents, the paper explored how the city struggle out from the pollution-and-carbon-locking dilemma during that period and made great contribution to climate change mitigation. It introduced the game theory to discuss how the approach chosen running, and how the governance functioned to ensure a low carbon rebuilding. The results demonstrated that a city could break the constraint of pollution-and-carbon-locking disaster while seeking its Post-earthquake Rebuilding, during which, the technological level, financial support and human resources were essential but not dominant; instead, to build an effective multi-level governance would play a key role.

Key words: Post-earthquake Rebuilding, pollution-and-carbon-locking disaster, low carbon

Jiang Wei, PhD, is an Alexander von Humboldt International Climate Protection fellow, committee member of Youth Federation of China's Central State Organs, works at the Institute of Ethnology and Anthropology, Chinese Academy of Social Sciences (CASS). As a volunteer, she has been in Sichuan Earthquake disaster areas for 25 months for "5.12" Earthquake rescue and reconstruction, where she promoted the "low carbon reconstruction strategy" and established the first low carbon city in western China together with the local people. She was honored as Low Carbon Ambassador by the local citizens there. She is a senior consultant to Guangyuan Development and Reform Committee and some other agencies in Qinghai and Sichuan Tibetan areas.

Currently she is pursuing her second Doctor degree at the School of Philosophy and Religion Studies of Minzu University of China (former Central University for Nationalities), exploring the roles of religious psychology in climate change adaption and mitigation in Trans-Himalaya areas. Her expected thesis is on How the Traditional Cultures Matter to Climate Change Adaption and Mitigation — A Perspective of Tibetan Buddhism Psychology.

Now she is in charge of one of CASS' key projects on the roles of traditional cultures in climate change mitigation from a community perspective. She will make a comparison between China and US.

E-mail: jiangwei@cass.org.cn

Assist. Prof. Jingwen Fang, PhD

Institute of Ethnology and Anthropology, Chinese Academy of Social Sciences, China

Quality of Death, Quality of Life: Hospice Care in Buddhist Nursing Homes in China

Abstract: This article explores the way to improve the quality of life for the elderly by improving the quality of death. Eldercare involves both care for living and for end of life, but the latter has been greatly ignored. The lack of hospice care and poor quality of death deserves reflection. Drawing on ethnographic work in two Buddhist nursing homes in southeast China, this paper discusses the Buddhist concept of "peaceful nourishment" and hospice care, contending that the Buddhist provision of hospice care binds eldercare, spiritual practice, chanting assistance, and rites of salvation, thereby has unique values and one of its

contributions is the avoidance of excessive medical intervention at the end of life for those in their advanced years.

Keywords: quality of death, Buddhist nursing homes, hospice care, chanting assistance, rites of salvation

Jingwen Fang, PhD, is now an Assistant professor from the Institute of Ethnology and Anthropology, Chinese Academy of Social Sciences in Beijing, China. She was a visiting fellow at Harvard-Yenching Institute during 2012 to 2014. After receiving her Ph.D in Anthropology from Renmin University of China, she then worked at Tsinghua University as a postdoctoral fellow for two years. Her Research Interest lies in medical anthropology, with the main focuses on cosmetic surgery, chorionic illness, eldercare and hospice care.

E-mail: shamrock410@126.com

Liang Jingzhi, PhD

Institute of Ethnology and Anthropology, Chinese Academy of Social Sciences, China

Recorded History and Public Awareness of Disasters and Epidemics from the Perspective of Religious Studies

Abstract: Disasters and epidemics accompany the development of human society and exert far-reaching and profound impact on human society. Folk memory and recorded history of disasters and epidemics not only have distinct characteristics of the times, but also materialize and reflect the evolution of public awareness and people's thoughts, mirroring social progress with changes of the times.

Ming and Qing Dynasties represent a high-incidence period of natural disasters and epidemics in Chinese history. Folk religions with unique sensitivity cast great attention to natural disasters and epidemics and included them in religious scriptures. This supplies realistic materials for the view of disasters in folk religions, that is, the view or concept of calamity. The concept of calamity reflects, to some extent, the civil society's cognitive system and ideology of disasters and epidemics. Based on this concept, folk religions draw a beautiful blueprint for the future world for all living beings while proclaiming calamities, that is, the religious utopia of Silver City (*yin cheng*).

Silver City, also known as Cloud City (*yun cheng*), Cloud Heaven (*yun gong*), and Celestial City (*yun pan du dou gong*), is an afterword or world of bliss conceived by folk religions. Such depiction and imagination embody the long-term deep-rooted expectation, pursuit and yearning for an ideal society and a peaceful and prosperous age in the civil society. Since ancient times, the longing for and pursuit of a peaceful and prosperous age has always been the constant theme of people's thoughts and public awareness in traditional Chinese society. In essence, the imagination of Silver City in folk religions arose in the context of such public awareness, especially with a deep connection with the traditional thought of Great Harmony (*da tong*).

Silver City where the whole world is one family is a manifestation of the thought of Great Harmony in the field of religion. Its evolution and sublimation over the times are embodied in the conscious construction of the vision of human society and the concept of a community with a shared future for mankind. Although all attempts at modern utopia ended in failure, they constitute the most extensive foundation of public awareness and source of thought for creative transformation and innovative development, in the modern era, from heavenly salvation in folk religions, especially the one-family sense of the whole world, to community of the Chinese nation and even community with shared future for mankind in the real world. From a historical perspective, the thought of Great Harmony as a social utopian and the concept of community with shared future for mankind in the new era actually share a common historical origin with the perception in folk religions that takes the whole world is one family. With social development and progress with the times, the scientific conception of community with shared future for mankind and the religious fantasy of the whole world as one family have completely separated. Building a community with shared future for mankind has become the strongest voice and main theme of the times.

Liang Jingzhi, Ph.D. research fellow at the Institute of Ethnology and Anthropology, Chinese Academy of Social Sciences, has long been engaged in the research of history, religion, ethnology and other related disciplines. His research concerns include the history of natural disasters, the history of northern minorities, southern folk religions and folk beliefs, religious scriptures, northern emerging religions, and especially the history of Chinese folk religions after Ming and Qing Dynasties. His representative work is "Folk Religions and Rural Society in Qing Dynasty", in addition to more than 20 influential academic papers published at home and abroad.

Assoc. Prof. Karin Doolan, PhD

Department of Sociology, University of Zadar, Croatia

Assist. Prof. Drago Župarić-Iljić, PhD

Department of Sociology, University of Zagreb, Croatia,

Assist. Prof. Dražen Cepić, PhD

Department of Sociology, University of Zagreb, Croatia,

Branko Ančić, PhD

Institute for Social Research in Zagreb, Croatia

Disasters and entrenched inequalities: a study of post-flood community recovery

Abstract: In May 2014, devastating flooding followed torrential rains in many regions of eastern Croatia. This paper is based on observations and interviews conducted in 2017 in two rural locations which had been severely hit by the 2014 flood. Organised around the experiences of community recovery in the post-flood state, within a social justice framework as laid out by Fraser (2009, 1995), the paper focuses on one particular consequence of flooding as lamented by our study participants: a sense of injustice related to the reconstruction of homes and external aid distribution. Against the dominant framing of the poor as particularly vulnerable in post-disaster recovery, many of our interlocutors suggested it was unjust that the extremely poor who had lived in wooden shacks prior to the flood now lived in new, modern houses which had been fully funded by the Croatian state with the support of EU funds. Our interviewees also complained about the injustice of aid distribution. Some of our study participants had the impression that certain aid had not been distributed according to need but rather one's social capital. The paper illustrates the gap between the dominant framing of climate justice and people's lay understandings of justice as well as how the tragic effects of the flood intersected with pre-existing local and nation-wide patterns of dispossession and discrimination in unanticipated ways. It concludes by drawing out similarities between our findings on floods and media insights on community recovery from the earthquake that hit central Croatia in December 2020.

Keywords: floods, Croatia, recovery, aid, justice

Karin Doolan, PhD, Associate Professor University of Zadar, Department of Sociology. Her work focuses on theorizing and researching social class inequalities with a focus on how these are reinforced in educational contexts as well as during and after natural disasters. She has recently completed a project on class inequalities in Croatia which was co-funded by the Croatian Science Foundation and the University of Zadar.

E-mail: kdoolan@unizd.hr

Drago Župarić-Iljić, PhD, is an Assistant Professor in the University of Zagreb, Department of Sociology, His research is embedded in the interdisciplinary fields of forced migration, asylum, ethnicity and environmental studies and he focuses on the various structural causes and drivers of migration, mobility and post-migration phenomena, with a special focus on Central and East Europe.

E-mail: dzuparic@ffzg.hr

Dražen Cepić, PhD, is an Assistant Professor at the University of Zadar, Department of Sociology. His research interests include class inequalities, social network analysis, and natural resource management.

E-mail: dcepic@unizd.hr

Branko Ančić, PhD, is a research associate at the Institute for Social Research in Zagreb where he heads the Centre for Research in Social Inequalities and Sustainability. He is currently the principal investigator on a Croatian Science Foundation project entitled The social resilience of Croatian society in the midst and aftermath of the COVID-19 pandemic.

E-mail: branko@idi.hr

Maxim Mikhalev, PhD

Russian State University for Humanities (RGGU), Russian Federation

Obsecration of the Pestilence Gods: Lessons from Siberian Shamans

Abstract: Based on the analysis of current pandemics media coverage, this paper argues that while modern medicine has made a tremendous progress in combating epidemics, their perception by modern people changed little since pre-historic times. In particular, the pestilence myths describing anxiety and fear looming over remote communities of animist tribes in Eastern Siberia shows that underlying causes that made people lose control of themselves and seek for help from their shamans has not changed that much. The stories and fears related to COVID widely present in modern mass-media around the Globe and the social media myths

related to its nature prove to be following the same plots and the same animist archetypes that were characteristic to the way of thinking of our ancestors. As such, careful investigation of the ways that Siberian shamans used to calm their tribesmen down and to pacify “pestilence gods” may be helpful in combating public fears and denouncing widespread phobias of our days. This paper explores several such myths of pestilence gods and the related shaman rituals that were practiced, in particular, among Nganasans and Buryats of Eastern Siberia while at the same time trying to draw some lessons from the days when people were afraid of wrath of Nature to the same extent as they are now.

Keywords: epidemics, myths, fears, shamans, Siberia

Maxim Mikhalev, PhD, is a social anthropologist from Russia, whose research interests include both theoretical understanding of the impact of transborder minorities on the internal and international policies of the modern nation states and the more specific topics related to social history and anthropology of the different parts of Inner Asia, including Central Asia, Xinjiang, Tibet, Mongolia and Southern Siberia. He earned his PhD degree in anthropology from the Minzu University of China, and mounted several comprehensive research trips to the remote borderland areas of the country. His academic papers and popular science articles on anthropology and international policy in Inner Asia have been published in Russia, China, Bulgaria, Tajikistan, Germany and Italy. A certified UNESCO expert, he has also authored several books on this subject in English, Russian and Chinese. He is currently affiliated with the Russian State University for Humanities, teaching there anthropology and social history of the specific regions of Asia.

E-mail: maxmikhalev@yahoo.com

Mgr. Michal Pavlasek, Ph.D.

Institute of Ethnology, Czech Academy of Sciences, Czech Republic

Migrant Catastrophe on European Shores: Island Hotspots as Sacrifice Zones

Abstract: The response to the “migrant crisis” after 2015 is referred to as the greatest humanitarian operation in the twenty-first century. Like any other catastrophe or crisis, also this one was, in the political and economic respect, capitalized by a variety of state and private subjects. This practice can be branded as an expression of *disaster capitalism* (Klein 2007) where migration at the external border of the European Union was administered in the spirit of

neoliberal logics. Based on the field research conducted on the islands of Lesbos (Moria), Chios (Vial) and Samos (Vathi) where refugee camps are located, I will argue that these migrant hotspots as well as adjacent territories experience the “ferocious bioeconomy” (Anderson 2018) and I will propose to think about these places as about *sacrifice zones* (Klein 2014) to point out the fact that it is not only natural resources but, due to the policy of deterrence, also migrants that are among the victims of neoliberalism. The irony is that it is the environmental conditions that become the principal “accomplice” to this policy. The apparatus to deter migrants is a combination of bureaucracy, technique, infrastructure, logistics, and nature. In my contribution, I will try to offer answers to the following questions:

Why can we think of Greek islands as of *sacrifice zones*? How does the European border regime incorporate the agency of nature into the control of Europe’s sea border? Which consequences do the forms of spatial *slow violence*, produced by migrant hotspots, have for the live of migrants? How can this migrant and humanitarian catastrophe be represented in terms of ethnography?

Keywords: migrant hospot, border regime, refugee camp, sacrifice zone, slow violence

I’m a social anthropologist, university teacher, and research fellow at the Institute of Ethnology of the Czech Academy of Sciences. I am also a co-founder of Anthropictures - a flexible association of social scientists conducting independent field research. The main focus of my current research is on searching for convergences and entanglements of memory and migration through memory studies, migration studies (current forced migration, politics of migration), and border studies (border enforcement in Europe).

Web-site: <http://www.eu.avcr.cz/en/about-us/staff/michal-pavlasek/>

E-mail: m.pavlasek@gmail.com

Michael Anranter

PhD student, Institute of Social and Cultural Anthropology at the University of Vienna.

Austria

"Only 1 Person Allowed in the Shop!": The re-negotiation of social forces and human-infrastructure relations at a Bulgarian petrol station in the beginning of a global health catastrophe

Abstract: Disaster's origin in a theoretically identified risk whose extent, location of impact and ferocity cause social disruption. Starting as a biological-bacterial hazard in Wuhan in the Peoples Republic of China, COVID-19 has caused such social disruptions. In the proposed paper, I build on long term participant observation conducted at a petrol station in Northwest Bulgaria to explore the ways in which human-infrastructure as well as human-human relations altered in the beginning of the pandemic. To do so, I start from an initiative taken by an entrepreneur to protect his business dependent on risk-free mobility and show how becoming aware of being relevant to the national supply system caused an alternation in the hierarchies. Furthermore, I show how the idea to preserve relations among people engaging at the petrol station provoked the construction of new narratives and lead to the integration of machine-clocked plots into the workday. All actions highlighted in the text evidence consequences of early response to the incoming disaster including internal knowledge transfer, solidarization among employees but also embarrassment and incomprehension. Following the idea that looking at the means undertaken to coordinate social interaction among humans and infrastructure in the context of COVID-19 contributes to the rethinking of human-environmental relations, I argue that social forces framing relationships among human beings and infrastructure turn visible through the approach taken and contribute to the formation of a better understanding of the role and being of humans embedded in infrastructure.

Keywords: health disaster, pandemic, transport infrastructure, social forces, trade

Michael Anranter is a PhD student at the Institute of Social and Cultural Anthropology at the University of Vienna. He holds a master's degree in political science as well as in cultural and social anthropology. His research focuses on infrastructure, urban transformation processes, identities, and participative and visual research techniques. In his dissertation he investigates the entanglements between road and bridge construction and residents of a small town in northern Bulgaria. Before joining the Institute for Cultural and Social Anthropology, Mr. Anranter contributed to the EU-funded projects SPACES and DANURB. Both projects were concerned with recent challenges of the former socialist countries in South-East Europe.

E-mail: michael.anranter@univie.ac.at

Tram Nguyen Thi Phuong, PhD

*Post-doctoral researcher at the School of Ethnology and Sociology in Minzu University of
China, China*

What Is A Homeland?

Lessons from the Post-Disaster Construction Process in Tashkorgan

Abstract: Based on a field case study conducted in Tashkorgan Tajik Autonomous County, this article tells the story of how the local Tajik people have struggled after the occurrence of local disasters in the Pamir mountain area located in the southwestern corner of Xinjiang, China. The author examines how the local Tajik people cope with natural disasters and how they cope with the government's so-called "post-disaster construction" policies. The report analyzes the gains and losses the local people have experienced throughout this whole process. The author utilizes first-hand materials gathered during her fieldwork conducted in the county starting from 2012. The author then conducts reflections regarding lessons to be learned taking the post-disaster construction progress in Tashkorgan as an example. In the process, it is emphasized that, although both the local government and central government have given much thought to a series of social construction policies in Tashkorgan. Yet, in actuality, these policies are not necessarily helpful to the local Tajik people's holistic economic, social, and cultural development. The conclusion also outlines how excessive intervention, brought about by either local government or central government entities can cause dissatisfaction, loss of ethnic dignity, and ethnic conflicts at the local level between different groups of people.

Keywords: Tajik, Tashkorgan, development modes, disaster anthropology, sedentarization, ecological migration, cultural sustainability, cultural unsustainability

Tram Nguyen Thi Phuong, PhD, is an ethnology and folklore post-doc researcher at the School of Ethnology and Sociology in Minzu University of China. In 2012-2017, she worked collaboratively with the local ethnic elites and activists in Altai, Tuva (Southern Siberia, Russia) and the Pamir, Badakhshan (Tajikistan) on local ethnic cultural development and revival focusing on the use of local knowledge. She has fully arranged and taken part in many research expeditions and fieldwork activities regarding key ethnic groups residing in the Altai Region (at the crossroads of Russia, Mongolia, Kazakhstan and China), the Pamir Region (border areas between China and Tajikistan) and Central Asia (Uzbekistan and Kyrgyzstan). Her research emphasis lies on the economic development discourse with particular respect to frontier minority areas in China and the neighboring countries.

Currently she is working with the Language and Culture Project under the “Belt and Road Initiative” at Peking University, promoting Vietnamese linguistic, cultural and musical heritage.

E-mail: ngphuongcham@gmail.com

Vladimir Otrachshenko, PhD

Center for International Development and Environmental Research (ZEU), Justus Liebig University Giessen, Germany, and Far Eastern Federal University, Russian Federation

Olga Popova, PhD

Leibniz Institute for East and Southeast European Studies (IOS Regensburg), CERGE-EI, Germany, and Ural Federal University, Russian Federation

Does Weather Sharpen Income Inequality in Russia?

Abstract: Using subnational panel data, this paper analyzes how hot and cold extreme temperatures and precipitation affect economic activity and income distribution in Russia. We account for the intensity of exposure to extreme temperatures by analyzing the impacts of both single and consecutive days with extreme temperature, i.e., heat waves and cold spells, and examine several labor market channels behind those effects. We find that consecutive extremely hot days decrease regional GDP per capita but do not affect income inequality. Poor regions are affected by extreme temperatures relatively more than rich regions. These effects occur because of reallocation of labor from employment to unemployment, an increase in prices in poor regions, and to some extent because of changes in the industrial employment structure, while relative wages are not affected. Extremely cold days, both single and consecutive, as well as extreme precipitation have a limited impact on economic activity and income distribution.

Keywords: interregional inequality, income distribution, heat waves, extreme temperature, Russia

Vladimir Otrachshenko, PhD, Center for International Development and Environmental Research (ZEU), Justus Liebig University Giessen, Germany, and Far Eastern Federal University, Russian Federation

Olga Popova, PhD, Leibniz Institute for East and Southeast European Studies (IOS Regensburg), Germany, CERGE-EI, and Ural Federal University, Russian Federation

E-mail: popova@ios-regensburg.de

Assist. Prof. Priyanka Prachi, PhD,

Department of English, Sharda University, India

**Disaster, Death and Diseases: Spanish Flu and Figurations of Mass Dying through
Visual Narratives**

Abstract: A natural disaster is defined as an event of nature which overwhelms local resources and threatens the function and safety of the community. Disasters and communicable diseases share a cause-and-consequence relationship and it is assumed that the risk of outbreaks is higher in the chaos of a natural disaster. Whether as depictions of personal experiences or didactic works to raise awareness; infectious diseases have always found their way into art as reflections of actions and of people who went through such hard times. Until the outbreak of the current Covid 19, the Spanish Flu pandemic had been known as the Forgotten Pandemic, and remarkably it left almost no imprint on the art world. Estimates of death toll from Spanish Flu vary widely from 20 million to 100 million. Much higher than the number of people who died in war. This paper explores how 19th century art played an important role in documenting not only the physical suffering of patients but also employed empathy and humour alternatively as coping mechanisms to alleviate the fear of disease, death and disaster. Some of the prominent works that will be part of my study are Paintings like *Self-portraits* and *The Sick Child* by Edvard Munch, *The Family* by Egon Schiele, *Gassed* by John Singer Sargent, *The Premature Burial* by Antonie-Joseph Wiertz, *Beatta Beatrix* by D. G. Rossetti, *Fading Away* by Henry Peach Robinson, *It is Cholera to Blame* by Pavel Fedotov and cartoons titled *Random Shots* by Robert Cruikshank.

Priyanka Prachi, PhD, holds a doctorate degree in English literature. Her doctoral thesis is an illuminative study on the convergences between poetry and painting since the publication of G. E. Lessing's *Laocoon* to the modern times. Her areas of interest include intertextuality and visual culture, Indian literature, Partition narratives and Victorian studies. Her short stories collection '*Thistle & Weeds*' was published in 2016. Her book *Caste, Class and Gender in Modern Indian Literature* is under publication by Authorspress, New Delhi.

Currently, she is Assistant Professor in the Department of English, School of Humanities and Social Sciences, Sharda University, India.

E-mail: Prachi.writes@gmail.com

Stefan Dorondel, PhD

The Institute for Southeast European Studies Bucharest, Romania

Stelu Serban, PhD

The Institute for Southeast European Studies Bucharest, Romania

The Ethnography of a Flood

Abstract: We ruminate in this paper on the nature of disasters: are disasters a natural phenomenon or are they co-produced by humans? In order to respond to this question we engage long-term ethnographic fieldwork in the village of Rast (Dolj County) located on the banks of the Lower Danube in Romania and participatory mapping - a technique based on the utilization of satellite images. We use the latter as a complementary tool to the ethnographic description and oral history about the past flood. The paper explores the memory of a devastating flood that unfurled in 2006 and affected hundreds of villagers and caused ravaging material losses. We show that the flood was not due to the breakdown of the strong levees that restrain the Lower Danube but it was a political decision of the regional elite who wanted to protect their economic assets. We also show that the economic history of the former state fisheries privatized for the benefits of the post socialist regional elite cannot be separated from the history of the 2006 flood. Following several authors working on environmental disasters, we show that the flood was not a onetime event but a socio-political process which started well before the rise of the Danube waters in April 2006. This paper aims at contributing theoretically to the anthropology of disasters and more generally to environmental anthropology.

Keywords: disasters, floods, power, political elite, Lower Danube

Stefan Dorondel, PhD, is a Senior Researcher at the Francisc I. Rainer Institute of Anthropology of the Romanian Academy and affiliated with The Institute for South East European Studies, Bucharest. He holds a Ph.D. in History and Ethnology from the Lucian Blaga University, Sibiu (Romania) and a Ph.D. in Agricultural Economics from Humboldt University Berlin (Germany). He is the author of *Disrupted Landscapes. State, Peasants and*

the Politics of Land in Postsocialist Romania (Oxford & New York: Berghahn Books, 2016) and co-author (with T. Sikor, J. Stahl and P. X. To) of *When Things Become Property: Land Reform, Authority and Value in Postsocialist Europe and Asia* (Oxford & New York: Berghahn Books, 2017).

E-mail: dorondel@yahoo.com

Stelu Serban, PhD, is a sociologist at the Institute for South East European Studies, Bucharest, interested in post-socialist transformations in South East Europe, everyday life in rural societies, ethnicity, political ecology. He is the author of *Elites, parties and political spectrum in the interwar Romania* (in Romanian, Bucharest, 2006), and co-editor (with Stefan Dorondel) of the special issue *At the Margins of History. Agrarian Question in Southeastern Europe*, "Martor. The Anthropology Review of the Romanian Peasant Museum" (Bucharest, 2014). He published in international peer-reviewed journals such as *Journal of Balkan and Near East Studies*, *Environment and History*, *Canadian Journal of Development Studies* and *Nationalities Papers*.

E-mail: steluserban@yahoo.com

Assoc. Prof. Tatyana Saveleva (Viktorovna), PhD

Candidate of Philological Sciences, Chelyabinsk State University (Miass branch), Russian Federation

Natalia Danilenko (Borisovna)

teacher, Chelyabinsk State University (Miass branch), Russian Federation

Atomic Atlantis: Ethnography of Settled Villages

Abstract: In 1957, a technological disaster occurred in the Southern Urals – a nuclear accident at the Mayak chemical plant (Ozersk). The accident caused the destruction of two historical centers of the first wave of the Russian colonization of the region. The villages were destroyed during the cleaning of the radiation trail along the Techa River, and their residents were resettled. The inspirer of our research was the local historian, enthusiast, the representative of the socio-ecological public movement "Population Protection Assistance" Alexey Mityunin, who collected a martyrology of the destroyed Ural villages. The results of the field expeditions of the students of Miass Branch of CSU 2012-2014 to Brodokalmak, the village where a large number of the resettled from contaminated lands – Zamanikha, Boevka, Muslyumovo live (lived) will be presented in the report. As a part of environmental measures, 25 settlements,

about 7.5 thousand people, were relocated from the radioactively contaminated riverside area of the Techa River, which was almost 30% of the number of residents living in this area in 1950.

The research interest in the interviews with the informants was focused on two aspects. The first is the traditions of the village life before the accident (everyday life, holidays, crafts). The second is the fact of the migration itself, as it is preserved in childhood memories or in the stories of older relatives. For example, Galina, born in 1945: "Poultry was never taken into the yards in the summer. In the autumn we saw a large number of dead geese floating in the river. A few days later, people in white coats arrived in a vehicle with a green booth. They allowed me to take some things and documents, took all the people from the village, did not explain anything and took them to Moscow for examination." The repetitive motives of oral stories were revealed: a kind soldier from the guard, who allows you to take things from the infected territory / cow/mushrooms collected in the forest; secret transportation of the house from the contaminated territory, unfair distribution of benefits to the victims, "no one told us anything".

Keywords: technological disaster, oral narrative, collective and individual memory

Tatyana Saveleva (Viktorovna), PhD, is born, graduated from high school and university in the Southern Urals. She worked as a teacher of Russian language and literature in high school, then in the Miass branch of Chelyabinsk State University at the Department of Philology. She teaches folklore, methods of teaching literature, modern foreign literature and other disciplines and organize student folklore and ethnographic expeditions in the Southern Urals.

Research interests: folklore studies, ethnography, mythologism and folklore of literature

E-mail: tatjana.saveljeva2010@yandex.ru

Assoc. Prof. Yulia Tsyryapkina, PhD

Chair of Department of World History, Altai State Pedagogical University, Russian Federation

Memory of the Population of Russia about the Chernobyl Events Based on Oral Sources

Abstract: The year 2021 will mark 35th anniversary of the event connected to the accident at the Chernobyl nuclear power plant. This symbolic anniversary once again makes us turn to reflection on what has been reflected in the historical memory of the population of Russia.

The purpose of the study is to identify the memory of the Chernobyl accident in dwellers of certain regions of Russia based on in-depth interviews. The article was written with the involvement of field research, in which 4 respondents were interviewed in the city of Barnaul, Altai Territory of the Russian Federation - 2 women and 2 men.

The eyewitnesses interviewed remember in detail the events after April 26, 1986, as this also affected the dwellers of the Asian part of Russia. In addition, to write the article, materials from the periodicals of both central and regional publications were involved, which to one degree or another the official position of the USSR leadership on «hushing up» the scale of the disaster broadcasted.

Two interviewed respondents (a doctor and a fire safety emergency) knew and understood more about the Chernobyl explosion in 1986 than other dwellers of Barnaul. The interviewed respondents confirmed that the Soviet leadership did not seek to advertise the scale of what happened in Ukraine. Respondent from Barnaul, who was in Minsk on professional training courses for doctors, notes that they received instructions on precautionary measures in connection with the situation in Ukraine.

All four interviewed respondents note that they remember how dosimeters appeared in the markets in 1986, with the help of which it was possible to identify the degree of radioactivity of vegetables and fruits. Each respondent fully approves of the efforts made by the liquidators, engineers, police, government commission and others in eliminating the consequences of the disaster.

Keywords: memory, Chernobyl disaster, liquidation, respondent

Yulia Tsyryapkina, PhD, chair of Department of World History, Altai State Pedagogical University, Russian Federation

E-mail: guzvenko@yandex.ru

12 май 2021 г. / May 12th, 2021

ПЛЕНАРЕН ДОКЛАД

Проф. дсн Максим Мизов ,

Бедствието и новите му изчадия: ескизи от ковид-пандемията

Резюме: В статията се анализират някои съвсем нови, досега теоретически неанализирани и неинтерпретирани проблеми, възникващи пред етнографското познание във връзка с ко-вид-пандемията. Обяснени са някои много съществени и радикални промени в констелация-та на фундаментални етнографски концепти, обусловени от предизвиканите от вирусната инфекция трансформации в митологичното съзнание и поведение на съвременните хора.

Ключови думи: бедствия, вируси, митологии, пандемия, промени

Максим Мизов, професор, доктор на социологическите науки и доктор по философия. Бил е научен секретар на Национален политически институт и директор на Център за исторически и политологически изследвания. Бил е хоноруван преподавател в Славянския университет, УНСС и УниБИТ. Сега е директор на БАНИ и президент на Фондация „Човещина“. Автор на 63 монографии, от които 11 в съавторство, на повече от 400 студии, брошури и статии. Съставител и научен редактор на 44 колективни монографии и тематични сборника, посветени на актуални научно-теоретически и социално-практически проблеми. Главен редактор на сп. „Политически хоризонти“ и член на редколегиите на сп. „Етически изследвания“ и „Ново време“.

E-mail: maksim_mizov@abv.bg

РЕЗЮМЕТА НА УЧАСТНИЦИ

доц. д-р Албена Наков,

Институт по философия и социология, Българска академия на науките

доц. д-р Еля Цанева

Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките

Едно „особено“ бедствие – шапната епидемия в Странджа и нейният ефект върху локалните общности

Резюме: В статията се подлага на анализ едно локално бедствие (шапната епидемия в Странджанския регион 2011-2012 г.), което въпреки че не застрашава живота на местното население, а засяга неговия поминък – животновъдството, се оказва източник на силен стрес в организацията на общностното и индивидуално ежедневие с въздействие върху икономиката, перспективите на региона и отделните селища и семейства, психологията, физическото здраве; причината за това е, че животните са за местните хора не просто източник на препитание, а частица от самите тях и техния всекидневен живот, както и интегрална част от екологичната картина на региона. Затова текстът разглежда чрез етноложко-социологически анализ въпроса за това, какво загубиха в шапната епидемия хората от Странджа – поминък или част от себе си?

С методите на етноложкия и социологически подход се анализират както индивидуално психологическите, така и социокултурно обусловените реакции на местното население в отговор на бедствието, вкл. поведенските стратегии за справяне с последствията от него на индивидуално и групово равнище като елемент от възстановяване качеството на живот на местните общности.

Изведените типични модели на поведение могат да послужат при разработването на национални документи за адекватни реакции при бедствия и политики за справяне с кризи.

Албена Накова, доктор, е доцент по социология, заместник-директор на Института по философия и социология при БАН. Основните ѝ научни интереси и изследователска работа са в областта на **етносоциологията и етнопсихологията** - национална и етническа идентичност, междуетнически отношения и общуване в когнитивен план, етническата толерантност в контекста на представите за собствения и другия етнос, междуетнически дистанции. През последните 8 години изследователската ѝ работа е концентрирана повече върху проблематика, свързана с **демографската политика, миграциите и бежанците** и по-конкретно върху проблемите, отнасящи се до културните различия в епохата на мобилността, взаимодействията между народите и културите, плурализма и мултикултурализма, културните дистанции, миграциите и промените в идентичността, представите и

нагласите към другия/чужденеца/бежанеца, интеграцията на бежанците в приемащото общество.

E-mail: albena_nakova.manolova@abv.bg

Еля Цанева доктор, е доцент в Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при БАН. Научните ѝ интереси са насочени към теория на етничността, некръвно родство и антропология на бедствията и катастрофите. Публикувала е монографии, студии и статии по темите в български, английски, руски и китайски източници. Създател на българо-китайска мрежа за проучване на бедствията – издадени 3 научни сборника.

E-mail: etzaneva@gmail.com

гл. ас. д-р Анни Кирилова

Институт по етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките

Природно бедствие в “ трета възраст” – социокултурни реалии

Резюме: В демографския профил на съвременна България сегментът на възрастните хора /65 +/ е все по-плътна социална реалност. Той е резултат от трайната тенденция на застаряване на населението - обективен и необратим процес, характерен и за цяла Европа. Не случайно Европейският съюз обявява 2012 година за “ Европейска година на активното стареене и солидарност между поколенията“, привличайки вниманието към различни аспекти от състоянието и перспективите пред тази група население. В текста се подлагат на анализ културните характеристики, подходи и модели на поведение на възрастното поколение в период на природна криза – по време и след земетресение.

Ключови думи: земетресение, възраст, културни модели на поведение

Анни Кирилова, доктор, е главен асистент в Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при БАН.

E-mail: annykirilova@abv.bg

д-р Бехрин Шопова

Безводието като бедствие (по примери от гр. Омуртаг и региона)

Резюме: Фокусът в настоящото изложение е върху един отдавна съществуващ проблем, свързан с водоснабдяването в град Омуртаг и региона, който съществува повече от 50 години. Проучването се базира на архивни материали, медийни публикации, теренни изследвания и включено наблюдение, като се проследява възникването и развитието на проблема през последните десетилетия. Стремежът на доклада е да представи влиянието на безводието върху качеството на живот и културата на местното население, разнообразно по етнически и религиозен произход. Докладът ще обърне специално внимание върху отражението му върху движението на населението и върху особено силното обезлюдяване. Стремежът е представяне и анализиране на социални и културни модели за справяне с бедствието, както сред останалите жители на населените места, така и сред временно завърналите се мигранти.

Ключови думи: бедствие, безводие, обезлюдяване, мигранти, качество на живот

Бехрин Шопова, доктор, е магистър по Музикална педагогика в Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство "Проф. Асен Диамандиев" – Пловдив от 2006 г. През 2018 г. тя получава докторска степен по Музикознание, музикално и танцово изкуство в Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките. Дисертацията ѝ изследва локалното функциониране на традиционната музикалнофолклорна култура на турци сунити в България, проследява процесите на разпад и анализира съвременните процеси на трансформация на фолклорната култура. Освен етномузиколожката специализация, проучванията ѝ са насочени към интердисциплинарни познавателни области като етнология, културна антропология, теология и др. Понастоящем изследванията ѝ са фокусирани върху мюсюлманските общности, сред които изследва религиозна и традиционна ритуалност.

E-mail: behrin.shopova@iefem.bas.bg

доц. д-р Валери Личев

Институт по философия и социология, Българска академия на науките

Бедствие, обитаване, бездомност

Резюме: От екзистенциална гледна точка бедствието е гранична ситуация (К. Ясперс). Независимо дали е природно или социално, то усилва чувството на тревожност и безсмисленост поради рухването на физическите и символни структури, придавали до този момент сигурност на нашето съществуване. Ако обитаването по думите на Флусер е система от навици, то бездомността води до неговата демистификация. Ключова за разбирането на това отношение е непреводимата немска игра между „**Heim**“ (дом) и „**unheimlich**“ (ужасяващо, безродно). Разкриването, до което води загубата на дома, се доближава до интерпретацията на истината „**aletheia**“ (не-скритост) във фундаментална онтология на М. Хайдегер.

Подобен тип „разкриване“ присъства в описанието на Гр. Грийн на бомбардировките над Лондон през Втората световна война. На сутринта гражданите отвръщат очи от прерязаните като с хирургически с нож сгради, за да не нахлуят с погледите си в чуждото интимно пространство. Подобно заличаване на границите между частна и публична сфера (Х. Аренд) се открива и при други бедствия, наред с преодоляването и на социалните дистанции.

Изследването на антропологическите измерения на бедствието е възможно чрез анализ на литературни произведения, като например романа „Чумата“ на А. Камю или на документални свидетелства като тези на М. Горки по повод земетресението в Месина през 1908 г. И двата случая се откриват константи, проявяващи се обаче с различни темпове във времето.

Жителите на „обсадения“ град Оран са описани от Камю като заточеници, макар да не са затворени в тъмница или като изгнаници, без да са на чужда земя. Едва след края на епидемията те се сдобиват с усещането за завръщане в родината и собствените домове.

Земетресението разкрива други аспекти на състоянието на бездомност: шокът от внезапната катастрофа, отрицанието като етап на траурната реакция, единението на всички граждани и т.н. И в двата примера възприятието за време се променя, макар че в първия случай това става по-бавно.

Общото за всички социални катастрофи е необходимостта от изграждане на нов тип символни/ социални връзки. В семиотичен план „долната“ граница на бедствието е

безмълвието или загубата на езика (асемиотията в терминологията на Ю. Кръстева). Неговата алтернатива е изграждането на нов тип значещи връзки между хората.

По този повод се открива паралел с етапа на лимиалност от концепцията на В. Женепа за ритуалите на прехода. Разликата е, че бедствието засяга големи групи от хора, а не отделни или групи от индивиди, на които предстои интегриране във вече изградени социални структури.

На фона на тези бележки съвременната пандемия не е изключение. Тя показва обаче и специфики: отношението към властта, ролята на масмедииите и социалните мрежи, „умора от карантината“ като форма на депресия, гнева с целия му спектър от агресивни и автоагресивни реакции и т.н.

Ключови думи: бедствие, бездомност, лимиалност, гранични ситуации, ужасяващо

Валери Личев, доктор, е доцент и зам.-директор на Институт по философия и социология – БАН и завеждащ секция „Антропологически изследвания“

E-mail: vlichev5@gmail.com, vlichev_61@yahoo.com

проф. д-р Даниел Вачков

Институт за исторически изследвания Българска академия на науките

Политиката на комунистическия режим в България за справяне с индустриалните аварии

Резюме: Изложението ще разгледа в синтезиран вид отношението на държавните и партийните институции към проблема с индустриалните аварии за целия периоди на комунистическото управление. Ще се проследи по какъв начин стопанската и социалната политика на режима създават редица предпоставки за възникването на многобройни тежки трудови злополуки. Несъмнено в изработването на инициативите, мерките и действията за справяне с индустриалните аварии съществено място заема анализът на причините довели до тяхната поява. Още в тази част се проявяват перманентни остри дефицити на адекватни анализи и оценки, които не позволяват да се формулират ефективни способи за справяне с проблема. През първите години на комунистическата власт главният недостатък произтича от идеологическата теза за индустриалните аварии като резултат единствено на вражеска дейност, Впоследствие този крайно погрешен подход е изоставен, но е заменен от повсеместното премълчаване

и прикриване на същностните проблеми, произтичащи от фундаментите на плановата икономика и порочната система за отчитане на изпълнение на производствените задачи. Едва в края на комунистическото управление, в епохата на декларираната от Москва политика на гласност и перестройство започват да се правят по-задълбочени и адекватни анализи на причините за индустриалните катастрофи. Но докряя режимът не желае да постави на широк публичен дебат проблема с аварията, което малко или повече лишава от необходимата ефективност изработването и провеждането на мерки за минимизиране на индустриалните аварии.

Дискусионен остава въпросът доколко недостатъците на държавната политика от онази епоха спрямо индустриалните аварии се проявяват и днес в една доста по-различна както стопанска, така и медийна среда.

Даниел Вачков, доктор, е професор в Института за исторически изследвания при БАН. Изследва теми от стопанската, финансовата и социалната история на България през XX в.

E-mail: daniel.vatchkov@yahoo.com

доц. д-р Джени Маджаров

Софийски университет „Св. Кл. Охридски“, София

Обстоятелства, които превръщат обикновеното битово действие в символично предпазващо от беди и бедствия в българската традиция

Резюме: В съвременността понятието „бедствие“ най-често се възприема като широка по мащаба си проява, която засяга живота на десетки, стотици и хиляди хора. Ала погледнато в рамката на всеки човешки живот отделното вредителско събитие или действие има измерението на бедствие (умрял вол, загубена крава, градушка унищожила реколтата). В българската традиционна култура има много примери за това как отделния човек или група от хора предвиждат, предпазват и преодоляват сполетелите ги различни по характер бедствия, от загуба на животно до наводнение и земетресение. В това отношение практиката показва широк спектър от разнообразие, от приготвяне и предлагане на обредна храна, през забрана за осъществяване на определена трудова дейност, до целенасочено прилагане на магическо действие. Настоящата разработка е опит да се представят характеристиките на онези обстоятелства, които превръщат

ежедневни трудови дейности като оране, сеене, връзване, сечене, хвърляне, търкаляне, метене и пр., в предпазващи от бедствия. Макар обикновени по своя характер подобни действия се прилагат масово от българския народ, който ги осмисля като действителна, а не символична мярка, предпазваща го от природни, биологични и митологични бедствия.

Ключови думи: традиция, работа, обстоятелства, предпазване, бедствие

Джени Маджаров, доктор, е доцент в катедра „Етнология“, Софийски университет „Св. Кл. Охридски“.

E-mail: madzharov.dzheni@gmail.com

доц. д-р Ива Кюркчиева

Институт по етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките

Етнология на спорта и бедствия – нови изследователски перспективи

Резюме: В последните 50 години изследванията, свързани със социалните измерения на спорта, набират скорост. Различните спортни явления могат да бъдат предмет на етнологията и това се показва чрез множеството научни публикации в сферата на социалните науки. Същевременно приложението на интердисциплинарния подход в изследванията, посветени на спорта, е доказателство за значимостта на темата в обществото и сред научната общност. Изучаването на връзката между спорта и различните кризисни ситуации, включително и бедствията, спомага за изясняването на социалната му функция. Ситуацията в последната година у нас и в чужбина, която изключително силно засегна сферата на развлеченията и спортния сектор, поставя много и интересни изследователски въпроси. Те са свързани с променената позиция на различните актьори в спортните дейности, с нарушение на традиционното възприемане на спорта като среда за обмен и културни срещи. Тези и други проблемни теми, свързани със социалната рефлексия на спорта като част от всекидневната култура, ще бъдат фокус в настоящето изследване.

Ключови думи: етнология, спорт, бедствия, социални изследвания на спорта

Ива Кюркчиева, доктор, е доцент в Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей (ИЕФЕМ) – БАН. Научните ѝ интереси са насочени към изучаване на отношенията между етническите и конфесионалните групи в България, проблемите, свързани с идентичността, културното наследство и памет. Проучването на социалните явления в областта на спорта, в частност на футбола, са важна част от нейните изследователските търсения. Тя е автор на две монографии („Светът на българите мюсюлмани от Тетевенско – преход към модерност“ (2004 г.), „Етнология и футбол“ (2020 г.) и над 50 научни статии и студии.

E-mail: iva.kyurkchieva@iefem.bas.bg

гл. ас. д-р Илина Начева

Институт за изследване на населението и човека при Българска академия на науките

Преживяването на физическа дистанция: Изследване върху субективните възприятия в ситуация на разпространяваща се инфекция от COVID-19

Резюме: Представени са резултати от проучване върху ефектите, породени от мерките срещу разпространяващата се инфекция от COVID-19 през 2020г. Конкретен фокус е поставен върху ограниченията, свързани със спазването на физическа дистанция. Изследвани са субективните възприятия, свързани със социалната изолация, както и промените в етикета на невербалното междуличностно общуване, които конфликтуват с утвърдените практики, чрез които традиционно структурираме комуникацията си с другите в ежедневието. Представените данни са част от анализ на съдържанието на преживелищни дневници, водени от доброволци по време на извънредното положение в България в периода между 23-ти март и 27-ми април 2020г.

Ключови думи: социална дистанция; изолация; междуличностна комуникация; дневници; COVID-19

Илина Начева, доктор, е главен асистент в департамент „Психология“ в Институт за изследване на населението и човека при Българска академия на науките, София.

E-mail: i.nacheva@iphs.eu

д-р Илия Вълев

Регионален исторически музей – Велико Търново

Армията в дискурса на бедствията – етнокултурни аспекти

Резюме: Известно е, че при бедствия и аварии от различен характер в помощ на българското население често се включват части и подразделения на Българските въоръжени сили. Военнослужещите изпълняват конкретни задачи не само по потушаването на кризата, но и по преодоляване на последствията от нея. Така в доклада се търсят образи на армията като държавна структура, която е специализирана не само да отбранява целостта и суверенитета на страната, но и да участва в подкрепа на държавата и местната административна власт по подпомагане на населението при преодоляване на кризи от невоенен характер в мирно време. Акцентът е поставен върху етнокултурната страна на въпроса, засягайки както отделни очаквания и представи на българското общество за ролята на военната подготовка при справяне с бедствия и аварии от различен характер, така и преки спомени на лица, участвали в конкретното събитие като „спасители“ или „спасени“.

Ключови думи: армия, армейски функции от невоенен характер, травматични споме

Илия Вълев, доктор, е уредник в Регионален исторически музей – Велико Търново.
E-mail: ilia_valev85@mail.bg

гл. ас. д-р Йелис Еролова

Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките

Подходи на местните общности за възстановяване от бедствията в Аспарухово (2014) и Хитрино (2016)

Резюме: Двете различни по тип бедствия, наводнението в кв. „Аспарухово“, гр. Варна през 2014 г. (природно) и влаковата катастрофа, причинила експлозията на пропилен и пропан-бутан в с. Хитрино, Шуменско (технологично), са едни от най-големите инциденти в тъжната статистика на бедствията в България. Чрез инструментите на етноложко проучване бе установено, че местните общности развиват различни, но по съдържание сходни стратегии за преодоляване на последиците в краткосрочен и дългосрочен план. Докладът анализира именно тези общностни (групови и

индивидуални) начини за след-бедствено възстановяване. Те са свързани с прилагане на традиционни и нови познания и практики, сближаване или разпадане на социалните взаимоотношения, утвърждаване или отслабване на гражданското самосъзнание. В реакциите на населението в двата засегнати района се наблюдават редица прилики, което позволява да ги обобщим по следния начин: 1) на общностна взаимопомощ от една страна, но и на дистанция и напрежение от друга; 2) освен наложителното медицинско лечение, засегнатите жители предпочитат да се подложат на народно лечение чрез баене и леене на куршум; 3) създаване на граждански обединения; 4) промяна в обредната система; 5) засилване на религиозността. Преживяванията и поведението на аспаруховци и хитричани по време най-критичните бедствени моменти водят до формиране на общностно (групово и индивидуално) самосъзнание за жертвеност и / или героизъм, което трансформира преживяното в опит и подготвеност, променя трайно живота, развитието и настоящето на общностите в различни аспекти.

Ключови думи: наводнение; експлозия на пропилен; влакова катастрофа; следбедствено възстановяване; местна общност.

Йелис Еролова, доктор, работи като главен асистент в Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при БАН. Нейните изследователски интереси са насочени към етничност и религия, културно наследство, миграционни процеси и управление на бедствията. Автор е на повече от 40 научни публикации в България и чужбина, сред които най-приносни са: „Добруджа. Граници и идентичности“ (2010 г.) и „Етничност, религия и миграции на циганите в България“ (в съавторство с М. Славкова, 2013 г.). Academia.edu: [Yelis Erolova](#) ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3578-9852>

E-mail: kham@abv.bg

д-р Лилия Сазонова

Институт по философия и социология при Българска академия на науките

Творчеството като средство за преодоляване на кризисни ситуации

Резюме: Докладът обобщава и анализира данни по темата за изкуството като начин за справяне с психо-социалните последици от карантината и ограничителните мерски, наложени във връзка с пандемията 2020 – 2021 г. Посредством методите на

дълбочинните интервюта и включеното наблюдение се изследва популярното изкуство и по-точно творческият процес като средство за съхранение и поддържане на психо-физическо равновесие на личността по време на карантина. Респондентите са членове на няколко групи в социалните мрежи.

Проследяват се както нови групи в социалните мрежи, появили се в отговор на карантината и необходимостта посредством творчески дейности да се сублимира напрежението от изолацията, така и динамиката във вече съществуващи групи към момента на карантината, в които обаче се появява темата за изкуството като средство за справяне със стреса по време на криза. Особен интерес представляват две групи в социалните мрежи. Първата е наречена „Преправалник“ и е насочена към обновяване на дома и вдъхване на нов живот на старите мебели – реставрацията им, трансформация им или смяна на функциите на отделни елементи от интериора и т.н. Втората е *NoMediaKids*, в която целта е да се споделят игри, занимания и творчески дейности за деца, в които няма включени технологии. Изборът на тези две групи е мотивиран от отчетливата тенденция, която може да се проследи при тях, за използване на творчеството съответно от възрастни хора и от деца, за да се преодолеят последиците от пандемията.

Основните теми, дискутирани по време на полу-структурираните дълбочинни интервюта, включват въпросите за здравето, болестта, живота, смъртта, тялото, отговорността, границите ни с Другите, любовта, консумирането на стоки по време на изолация, времето, дома, творчеството и др. Изследват темите, които се засягат в тези социални групи през посочения период, както и как участниците в тях назовават проблемите, свързани с пандемията, какво произвеждат в резултат от творческите си актове, какъв смисъл влагат в него и т.н.

Ключови думи: пандемия, творчество, карантина, социални мрежи

Лилия Сазонова, доктор, е главен асистент и научен секретар на секция „Антропологически изследвания“ в Институт по философия и социология към БАН. Тя е завършила бакалавърската си степен в Софийски университет „Св. Климент Охридски“, съвместна магистратура към Болонския университет и Университета в Сараево, докторантура към Институт за философски изследвания (БАН) и постдокторат към Университета във Виена. Тя е автор на монография за европейската

идентичност и десетки публикации в областта на културния аспект на устойчивото развитие, междурелигиозния диалог и други.

E-mail: liliya.sazonova@gmail.com

гл. ас. д-р Магдалена Славкова

Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките

Две бедствия в квартал “Аспарухово” във Варна: наводнението от 2014 г. и КОВИД-кризата от 2020 г.

Резюме: Квартал “Аспарухово” във Варна е населяван от българи, цигани/роми, руснаци, турци и други общности. Циганите са представени от групите на милета, които са турскоговорящи и дасикане рома, които са циганскоговорящи. Те са едни от пострадалите, вследствие на двете бедствия. Наводнението от 2014 г. причинява човешки жертви, материални щети и психически травми, както и се отразява на социалните отношения между хората, засегнати пряко или косвено от него. Епидемията от ковид се отразява на цялото население, но и на циганите. По специфичен начин оказва влияние върху евангелските християни, които не могат да посещават своите църкви и да се събират на домашни богослужения, заради предприетите мерки от държавните институции да се ограничат контактите между хората, с цел борба със заразата. Епидемията от коронавирус причинява човешки жертви на роднини и близки на евангелските християни от този и съседни квартали, и също се отразява драстично върху социалните отношения между хората, на което ще се обърне специално внимание в доклада. Проведената религиозна конференция през лятото на 2020 г. в град Перушица, на която присъстват и хора от Аспарухово, вследствие на която има болни и няколко починали пастори, се отразява на отношенията между евангелските цигани и останалите жители на квартала, защото християните са “набедени”, че разпространяват заразата. Проведено е теренно етнографско проучване в квартал “Аспарухово” през септември 2020 г. и се ползва методът на отвореното интервю. Провеждат се и телефонни разговори с информатори за събиране на допълнителна информация.

Ключови думи: бедствие, наводнение, ковид-криза, социални отношения, евангелски цигани

Магдалена Славкова, доктор, е главен асистент в Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при БАН. Публикува първата си монография “Циганите евангелисти в България” през 2007 г. През 2013 г. съвместно с Йелис Еролова публикува книгата “Етничност, религия и миграции на циганите в България”, а през 2019 г. е съавтор на електронното реферирано издание “Between the worlds: people, spaces and rituals”. Има проведени теренни етнографски проучвания в България, Гърция, Испания и Португалия.

E-mail: magdalenaslavkova@yahoo.com

доц. д-р Мила Маева

Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките

Локална общност, миграции и бедствие (по примера на с. Хитрино)

Резюме: Антропологията на бедствията може да се използва като „естествена лаборатория“ или „лупа“ при изследване на основните социални и културни характеристики. Въпреки това изучаването на бедствията все още не се осмисля сериозно като част от проблематиката на българската етнология / антропология. Настоящото изследване е фокусирано върху техническа катастрофа в село Хитрино, област Шумен, случила се през декември 2016 г. Докладът се базира на теренно етнографско проучване, направено през 2018-2019 г. Фокусът на проучването е поставен върху благосъстоянието на индивидите в резултат на трагедията и на ролята на индивида и общността за нейното преодоляване. Докладът ще обърне специално внимание върху миграцията и мобилността, предшествали или провокирани от бедствието, и тяхното влияние върху качеството на живот на местните жители.

Ключови думи: катастрофа, социални отношения, миграция, благосъстояние, качество на живот

Мила Маева, доктор, доцент в Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките. Завършила Етнология в Софийския университет. Климент Охридски през 2002 г. и през 2005 г. става доктор по Етнография в Етнографския институт и музей на Българската академия на науките.

Първата ѝ книга „Българските турци-емигранти в Турция (Култура и идентичност)“ излиза през 2006 г. Втората ѝ книга (2017) се отнася до българите във Великобритания. Специализирала е в Егейския университет, Турция (2003), в университета в Уорик (2007), в университета в Манчестър (2010–2011), Обединеното кралство, и университета в Питсбърг, САЩ (2009). Автор е на множество статии за културата и идентичността на мюсюлманското (особено турското) население в България и Турция и за българските миграционни вълни към Великобритания, Франция и Норвегия. Изследователските ѝ интереси са насочени към миграцията, бедствията и религиозните трансформации.

E-mail: mila.maeva@iefem.bas.bg

доц. д-р Петя Банкова

Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките

Ролята на медиите при отразяването на шапа в Странджа 2011-2012 г.

Резюме: В началото на 2011 г. в района на Странджа избухва епидемия от шап. Повече от две години събитията са отразявани ежедневно в българските медии. В настоящия доклад авторът прави пресклипинг анализ на публикациите в регионалните и национални медии. Като допълнителен източник на информация са приведени и теренни проучвания, проведени в района в периода 2019-2029 г. Показано е отношението на местното население към определени публикации и тяхната роля в дезинформацията и нагнетяване напрежението сред пострадалите. Специален акцент е поставен върху ролята на социалните мрежи и желанието на определени политически сили да извлекат дивиденди от събитията. Систематизирането на информацията показва огромната роля на медиите в подобен тип събития, както и необходимостта от прозрачно и отговорно отразяване на бедствията.

Ключови думи: Странджа, шап, медии, дезинформация, манипулация

Петя Банкова, доктор, е доцент в Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките. Изследователски интереси:

традиционна култура, обичаи и обреди, свързани с жизнения цикъл; семейство, социализация на индивида, юношество, антропология на бедствията.

Email: petya.bankova@iefem.bas.bg

гл. ас. д-р Пламена Стоянова

Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките

Взаимодействие между държавни и доброволчески структури при бедствия в контекста на наводнението в кв. Аспарухово и аварията в с. Хитрино

Резюме: Бедствията като земетресения, наводнения и различни видове катастрофи винаги шокират с внезапния си необратим характер. Те обикновено предизвикват силен отговор на съпричастност в обществото, което се опитва да помогне на потърпевшите да компенсират материалните загуби и да преживеят травмата на събитието. Именно такъв силен отзвук се наблюдава в България след две ключови за страната бедствия-наводнението в Аспарухово от 2014 г. и влаковата експлозия в Хитрино през 2016 г. И двете дати са белязани от жертви, мобилизиране на държавни и местни институции за справяне със ситуацията, участие на Българския червен кръст, доброволци и активното събиране на финансова и материална помощ за пострадалите от гражданите на цяла България. На пръв поглед такава организирана реакция, би трябвало да даде сравнително бърз резултат и да е от полза за всички - за потърпевшите, за институциите, за неправителствените организации, за доброволците. Но такива ли са фактите наистина? Успяват ли държавните и доброволческите структури да се координират, говорят ли на един и същи език различните институции ангажирани в овладяване на бедствията? До колко добре е изготвен и прилага ли се точен протокол при различни кризисни събития? Това са част от въпросите на които настоящия доклад ще се опита да отговори.

Ключови думи: Наводнение, доброволци, бедствия, авария, координация

Пламена Стоянова, доктор, е главен асистент в Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките от юли 2013 г. и хоноруван преподавател към Историческия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Нейните интереси на изследване са свързани с политиките

към ромите, цензурата в медиите, бедствия и миграции. Тя е автор на повече от 20 научни статии и на монографията „Циганите в годините на социализма” (1944 -1989) (2017).

E-mail: : plamena.stoyanova@iefem.bas.bg

Радина Илиева

*Докторант в Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при
Българска академия на науките*

Детските лагери, организирани след наводнението на р. Росица през 1939 г.

Резюме: В нощта на 28 срещу 29 юни 1939 г. поради проливни дъждове река Росица, област Габрово, излиза от коритото си и опустошава всичко пред себе си. Най-засегнати са селата Стамболово, Бяла черква и Росица. Много семейства са загубили домовете и поминъка си. Настоящият доклад има за цел да представи, въз основа на различни типове източници, които не са влезли досега в научен оборот, грижите, полагани за най-младите членове на общностите от бедствените райони, след наводнението на река Росица. Фокусът ще бъде върху детските курорти, организирани след бедствието, и тяхната роля за укрепване на психическото и физическото здраве на децата. Ще бъдат анализирани някои от важните аспекти на процеса на социализация, които са отразени в този тип несемейни групови форми.

Ключови думи: наводнение, река, деца, здраве, детски лагери

Радина Илиева е докторант трета година в Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при Българска академия на науките. Тя е и куратор в Националния етнографски музей. Работа върху докторска теза на тема „Детството в България в несемейните групови форми на социализация през XX в. Етнологични аспекти.“

E-mail: radina_radenkova@abv.bg

Емеритус проф. д-р Раймонд Детрез

Университет в Гент, Белгия

„Божиим гневом“ възприемане на природни катастрофи на Балканите през османския период

Резюме: В моята презентация се изследва начинът, по който авторите на летописни бележки, хроники и разни его-документи отразяват природните катастрофи (земетресения, наводнения, суша, студ, чума, „мор“) и отношенията на хората към тях в предмодерните Балкани (XV-XVIII в.) Известно е, че тези катастрофи обикновено се смятат като наказание от Бог или изпитание от дявола. Вътре в тези две категории, обаче, конкретните причини могат да се разнообразят. Понякога се търсят и рационални обяснения за катаклизмите и се взимат мерки за предотвратяването им. Тези – в повечето случаи лаконични – сведения за боравенето с природните бедствия хвърлят интересна светлина върху мирогледа и ценностната система на късно-средновековния човек и предоставят рядка възможност за проникването в неговата все още дълбока религиозна менталност. През XIX в. подходът към природните катастрофи постепенно става по-„научен“, макар че намесата на свръхестествени сили не се изключва напълно. Изследването се основава предимно на публикуван български и гръцки изворов материал (В. Начев & Н. Ферманджиев, *Писахме да се знае*. София, 1984; Н. Antoniadis-Bibicou et al. (eds.), *Conseils et mémoires de Synadinos, prêtre de Serrès en Macédoine (XVIIe siècle)*. Paris, 1996 и други)

Ключови думи: маргиналия, България, Гърция, катастрофи, Османски период

Раймонд Детрез, доктор, е белгийски балканист. През 1986 защитава в Гент докторската си дисертация ‘*Автобиографията на Григор Пърличев. Анотирано издание и опит за биография*’. От 1990 преподава История на Балканите в Католическия университет в Льовен, Белгия за студенти слависти и ориенталисти. От 1997 става професор по история и история на културата на Източна Европа в Гентския университет, през 2005 главен доцент и през 2006 професор. През 2000 основава Центъра за югоизточноевропейски изследвания при Гентския университет. Сегашните му области на изследвания са преднационалните колективни идентичности на Балканите.

E-mail: Raymond.Detrez@Ugent.be

Стамен Кънев

*Докторант в Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей при
Българска академия на науките*

**Възпоменание за природно бедствие (по теренни материали от варненския кв.
„Аспарухово“)**

Резюме: Наводненията, породени от поройни валежи, имат богата история по българските земи. Тези природни катастрофи водят след себе си разруха, жертви и са следвани от дълъг период на възстановяване. В научната литература природното бедствие се дефинира като събитие, дължащо се единствено или предимно на природните сили, които причиняват за едно средно кратко време значителни щети на околната среда, човека и икономиката. Учените от социалните науки изучават бедствията и през призмата на влиянието им върху човешките общности. Последиците от бедствието се разглеждат като нарушаване на равновесието в индивидуалния и колективен живот на дадена култура, което води до промяна и в системата от вярвания за дълъг период от време.

Паметта за бедствени събития има важна роля за общността. От една страна спомените за предишни бедствия напомнят на хората за заобикалящата ги среда и уязвимостта им, но също така изразяват разбирането за опасност и показват опита за справяне с извънредните ситуации. Докладът има за цел да представи новите елементи в духовната култура на жителите на варненския кв. „Аспарухово“, който през 2014 г. е наводнен от голяма приливна вълна, вследствие от проливни дъждове. Нововъведенията се проявяват в празничността, която е свързана с възпоменанието на събитията и жертвите от злополучната дата 19 юни 2014 г.

Ключови думи: антропология на бедствията, наводнение, памет, празничност.

Стамен Кънев е докторант в Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей към БАН роден на 09.01.1991 г. През 2010 г. завършва Националната гимназия за древни езици и култури с дипломна работа на тема „Градоустойство и благоустойство на гр. София 1878-1912 г.“ с научен ръководител д-р Даниел Вачков. През 2017 г. Кънев защитава магистърска теза на тема „Роля и функция на обществената баня в градското пространство през ХХ и началото на ХХІ в. (по примера на столичния кв. „Горна баня“)“ с научен ръководител гл.ас. д-р Виолета

Коцева“. От 2018 г. е зачислен за редовен докторант към ИЕФЕМ-БАН с научен ръководител доц. д-р Еля Цанева, а от 01.01.2021 г. е отчислен с право на защита с тема „Социокултурни измерения на бедствието (случаят „Аспарухово“).

e-mail: stambata91@gmail.com

Цветана Манова

Регионален исторически музей – Перник

В рамките на спомена

Резюме: На 22 май 2012 год. гр. Перник и най-близките до него села бяха разлюляни от земетресение VI степен по модифицираната скала на Меркали с дълбочина 10 км. Пострадалите сгради бяха над 20 000. В паметта на локалната общност споменът за това природно бедствие е жив. Дни след земетресението в няколко от селищата беше направен курбан. Тази обредна практика продължава ежегодно и до днес, без да е прекъсвана. Във всекидневието на местното население настъпиха промени, които продължават да оказват влияние на неговия живот – те продължават да ремонтират пострадалите си домове, да изплащат заеми, да пригаждат за живеене стари жилища в селата си. В житейското поведение на хората, преживели това бедствие, също останаха трайни следи, към които етнологията трябва да прояви интерес и да направи своите изводи.

Ключови думи: земетресение, курбани, разрушения, готовност, внушения.

Цветана Манова завършва специалност История в Софийския университет „Св. Кл. Охридски“, гр. София. Завеждащ отдел Етнография в РИМ гр. Перник от 1969 до 2010 год. Монографии: 1. Сокове от корена- етнографски интервюта, 2011 г. Второ издание 2018 г.; 2. Сълза вместо песен, село Крушево-документи и материали С. 2014 г. Албуми: 1. Български обредни маски, 1999 г. 2. съавт. Със С. Мильов – Лица за маски, маски за лица, 2008 г. Научни статии – 42 бр. по различни теми в периодични и др. издания на БАН

E-mail: c.manova@abv.bg

д-р Яна Събева

Кризи и комуникации в България през 2020 г.

Резюме: През 2020 г. разпространението на КОВИД-19 и мерките за ограничаването му изправиха света пред непознати до момента предизвикателства. Една от сферите, която беше силно повлияна, е сферата на комуникациите, особено в частта ѝ кризисни комуникации. Начинът, по който се обръщат лидерите към общностите, навременната реакция на институциите, прецизното вербализиране на политически, икономически и социални мерки се оказаха ключови не само за регулиране на разпространението на вируса, но и за овладяване на общественото напрежение и ангажирането на хората в обща борба за спазване на ограниченията и справяне с последиците от разпространението на заразата. Целта на материала е да бъде направен преглед на основни комуникационни стратегии и похвати, използвани от политически и граждански лидери за популяризиране на мерките за ограничаване на разпространението на КОВИД-19, прилагани в България през 2020 г. За целта ще бъдат разгледани примери от различни комуникационни кампании на институции, организации и лидери, както и примери за добри комуникационни практики. Ще бъде проследено развитието на някои от тях и през 2021 г. и ще бъде направен опит да се оцени техния ефект върху целевите публики.

Ключови думи: комуникация, криза, кризисни комуникации, политика, лидер

Яна Събева, доктор, е преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“ по реторика, бизнес комуникация и връзки с обществеността. Има магистърска степен по маркетинг от Университета за Национално и световно стопанство и магистърска и докторска степен по философия (направление „Реторика“) от Философския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. В периода 1996 – 2004 г. Яна Събева работи като икономически журналист в утвърдени печатни издания. След това повече от десетилетие работи в сферата на връзките с обществеността, реализирайки кампании за редица водещи компании и граждански организации.

Защитила е дисертация на тема „Бизнес комуникация: преговори и презентации. Невербални аспекти“.

Член на Българското дружество за връзки с обществеността (БДВО) и на Комисията по професионална етика към БДВО.

Научни интереси: реторика, маркетинг, бизнес комуникация, връзки с обществеността.

E-mail: y.sabeva@phls.uni-sofia.bg